

Sammlungen des 18. Jahrhunderts) și înregistrat în catalogul expoziției din 1957 (Institutul Român pentru relații cu Străinătatea și Muzeul Brukenthal Sibiu, Expoziția: *Pictura austriacă în Muzeul Brukenthal* (prefață de Julius Bielz), Sibiu (1957), nr. cat. 99) și în, deja amintitul, catalog al expoziției de la Budapesta din 1993 (*Baroque Art...*). V. Mureșan menționează și comentează tabloul în studiul despre scena mitologică (Valentin Mureșan, *Considerații privind scena mitologică în pictura germană și austriacă din secolele XVII-XVIII*, în: *Acta Musei Devensis Sargeția*, vol. XXVII /1, 1997-1998, p.557-558, repr. 6).
12 Cf. Julius Bielz, *op.cit.*, loc. cit.
13 *Barocke Sammlust – Die Sammlung des Baron Samuel von Brukenthal* (Haus der Kunst München 7 Februar – 11 Mai 2003), Edition Minerva – Hermann Farnung, Wolftratshausen, 2003, p.160, repr. p.161.

de prindere în perete), dacă nu în palatul Brukenthal, într-una dintre reședințele baronului. În sprijinul acestei ipoteze vine constatarea că un alt tablou (*Răpirea Sabinelor*, nr. inv. 631) cu ramă asemănătoare, aflat și acum pe plafonul unei săli de la etajul II al Palatului Brukenthal, a fost și el înregistrat pentru întâia dată în catalogul aceluiași M. Csaki, publicat în 1909 (dar cu precizarea expresă: “Das Bild stammt aus Brukenthalschem Besitz, ist aber bisher nicht katalogisiert worden.” / Tabloul provine din averea (proprietatea) lui Brukenthal, dar nu a fost catalogat până acum)¹¹. Înainte de intrarea pe simezele expoziției de la Salzburg din 2004, tabloul a participat, la expozițiile din Sibiu (1957)¹² și de la Budapesta (1993), iar mai de curând, la amintita expoziție a Muzeului Brukenthal de la München din anul 2003¹³.

Lunga istorie a lucrării lui Rottmayr von Rosenbrunn aflată în colecțiile muzeului din Sibiu, discuțiile

iscate în jurul ei, comentariile și participările la expoziții, constituie o dovadă în plus a valorii și importanței acesteia, atât pentru cunoașterea și aprecierea operei maestrului salzburgez, cât și pentru studiul istoriei artei austriece din secolele XVII și XVIII. În același timp, participarea acestui tablou la expoziția retrospectivă de la Salzburg, a constituit un bun prilej de rediscutare și reevaluare a lui, de integrare în contextul altor lucrări cu care e înrudit din punct de vedere tematic și cronologic. Am primit, cu acest prilej, reconfirmarea de către specialiști de talie europeană ai momentului și experți în cunoașterea vieții, activității și operei pictorului austriac, că lucrarea de la Muzeul Brukenthal trebuie inclusă între cele mai reprezentative lucrări ale maestrului Johann Michael Rottmayr von Rosenbrunn.

THE BRUKENTHAL MUSEUM AT THE MEMORIAL EXHIBITION JOHANN MICHAEL ROTTMAYR VON ROSENBRUNN

Between the 7th of May and the 31st of October 2004, in Salzburg and Laufen, in Austria, it was opened the memorial exhibition of the well known Austrian painter Johann Michael Rottmayr von Rosenbrunn (1654-1730). At this exhibition the Brukenthal Museum participated with the painting named *The Triumph of Science and Arts* (oil on canvas 274x180 cm., signed and dated, on the right low side: Rottmayr V. Rosenbrunn, 1710; inventory number 982) [photo 1]. Taking into consideration this event this paper brings into attention some notable participations of a number of paintings belonging to the Brukenthal Museum at some great exhibitions of European art organized in Romania as

well as abroad. Then the paper makes a presentation of the both exhibitions Rottmayr that were simultaneously opened in Salzburg and Laufen (the native town of the painter). The exhibitions commemorate 350 years from the birth of the painter.

After the concise presentation of the catalogue of the exhibition [photo 2] the paper presents the painter's biographical data and the description of his work. The author of this paper comments upon the work belonging to the Brukenthal Museum and the opinions of some specialists regarding this work, emphasizing the special character of the painting in Sibiu among the entire work of Rottmayr and its great value, being a representative work for the Austrian baroque.

MUZEUL REGIUNII PORȚILOR DE FIER EXPOZIȚIA „UTIL, ARTISTIC –VALENȚE ALE LEMNULUI”

Varvara M. MĂNEANU

Demersul nostru face parte din strategia Secției de Etnografie și Artă populară, de a valorifica ritmic patrimoniul colecțiilor muzeale aducând mereu în actualitate aspecte care privesc cultura tradițională românească.

De această dată ideea tematică principală pe care ne-am ales-o este aceea de a ilustra noțiunea de **civilizație a lemnului** așa cum specialiștii denumesc în mod curent *civilizația tradițională românească*.

În această expoziție, ne-am orientat în prezentarea unor amănunte mai puțin evidente în expoziția de bază, extinzând diversitatea inventarului obiectelor confecționate din lemn. Astfel sunt prezente obiecte de cult, instrumente muzicale care se expun din nou după aproape 100 de ani, respectiv unul din cele patru buciume din care plăieșii au trâmbițat la 1904 festivitatea la comemorarea a 400 de ani de la moartea lui Ștefan cel Mare la Suceava. De asemenea, cel cu care s-a dat semnalul deschiderii Expoziției Generale Române de la București, din 1906, la care a fost Comisar Doctorul C. I. Istrati, jucării confecționate de meșteri țărani, obiecte confecționate de absolvenții Școlilor de meserii, obiecte confecționate de meșteri actuali, dar și de oameni care iubesc să modeleze lemnul, ca pe o ocupare a timpului liber. Așa este cum cazul profesorului pensionar Constantin Botu, care provine dintr-o zonă unde prelucrarea lemnului are tradiție (Vladimir-Gorj) și care și-a făcut o pasiune din această îndeletnicire.

Ca un element de noutate, am încercat un experiment, să transpunem expozițional și unele idei mai abstracte legate de credințele și miturile românilor legate de lemn ce decurg din **relația afectivă dintre om și natură, pădure, copac**. Se știe că pădurea a dat puțința poporului român să înfrunte vrăjmășia vremurilor din trecut. În codrii deși și-au găsit ascunziș în fața năvălirilor dușmane, în codrii și-au tăiat luminiș de și-au întemeiat satele. Pădurea a oferit totul românilor cu generozitate. A dat **leagăn** copilului, **toiag** de sprijin bătrânului, **acoperiș și adăpost** pentru familie, **luntrea** care apropie malurile, **căldura** binefăcătoare, când gerul face să crape pietrele. Credem că această strânsă legătură dintre om și natură, legată de existență, a creat o relație afectivă, de suflet, care la români se manifestă la nivel mintal și spiritual prin **personificarea diferiților arbori și atribuirea acestora a unor proprietăți magice**, de cele mai multe ori pozitive - apotropaice, de apărare de pericole, de fertilitate, longevitate, regenerare, prosperitate - **Bradului, Sălciei, Teiului, Salcâmului-Acației, Steja-rului, Alunului, Cornului**, alteori malefice, negative, precum **Nucului, Plopului, Arinului**.

Proprietățile magice ale copacului trec și asupra obiectelor confecționate din lemnul lui. În acest sens există recomandări sau interdicții în utilizarea lemnului unui anume copac la anumite obiecte și nu la altele.

Șindrițele se pot face din brad, lingurile obiectele de uz gospodăresc, albia pentru scâldat copilul din salcie, răchită, tei. Nu se recomandă să se facă

albie pentru copil din arin, că atunci când va fi matur, copilul își va petrece viața printre străini; parii de gard sau stâlpii de hotar din lemn de salcâm sau acație, căci salcâmul are un rol protector. Bătele ciobănești se fac din lemn de corn sau alun, întrucât aceste specii au un efect benefic asupra fertilității și bunului mers al animalelor efecte ce se transmit și obiectului ce își transmite efectele magice prin simpla atingere. Toate aceste aspecte sunt transpuse expozițional prin întreg materialul auxiliar conceput după maniera numită în arta plastică - impresionistă.

O altă idee tematică adiacentă este semnificația donațiilor cu ajutorul cărora s-a putut extinde prezentarea diversității obiectelor confecționate din material lemnos. Expoziția cuprinde un număr de 104 piese, provenind din fondul inițial al Secției de

Etnografie a Muzeului Regiunii Porților de Fier, din Fostul Muzeu Dr. C. I. Istrati, donații, colecții particulare. Acestea din punct de vedere al vechimii acoperă întreg secolul XX, cele mai multe fiind din prima jumătate a secolului XX, dar există piese realizate și în trecutul apropiat și chiar în anul 2004 .

În sfârșit, o **concluzie pozitivă** care se desprinde este că, în prezent, chiar dacă utilizarea lemnului ca materie primă s-a restrâns, interesul pentru diferite obiecte cu caracter utilitar sau decorativ nu s-a pierdut. Meșteșugarii care prelucrează lemnul mai găsesc piață de desfacere pentru minunatele lor produse în piețe, **târguri ale meșterilor populari** sau în recent inauguratei **Expoziții cu vânzare** care se află chiar în cadrul Secției de Artă Populară a Muzeului Regiunii Porților de Fier.

Bibliografie

Paul Henri Stahl, Marin Constantin, *Meșterii țărani români*, Editura Tritonic, București, 2004.

Georgeta Stoica, Paul Petrescu, *Dicționar de Artă Populară*, Editura Enciclopedică, București, 1997.

Ion Ghinoiu, *Obiceiuri populare de peste an*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1997.

Ivan Evseev, *Dicționar de magie, demonologie și mitologie românească*, Editura Amarcord, Timișoara, 1998.

Ion Vlăduțiu, *Creatori Populari contemporani din România*, Editura Sport Turism, București, 1981.

ABSTRACT

This paper presents an exhibition of "Portile de Fier" Museum, which tries to value the wood, as a symbol of the bond between man and nature. The forest

had played an important role in Romanian history - a shelter that protected people facing enemies armies, a settlement for villagers and income through wood processing.